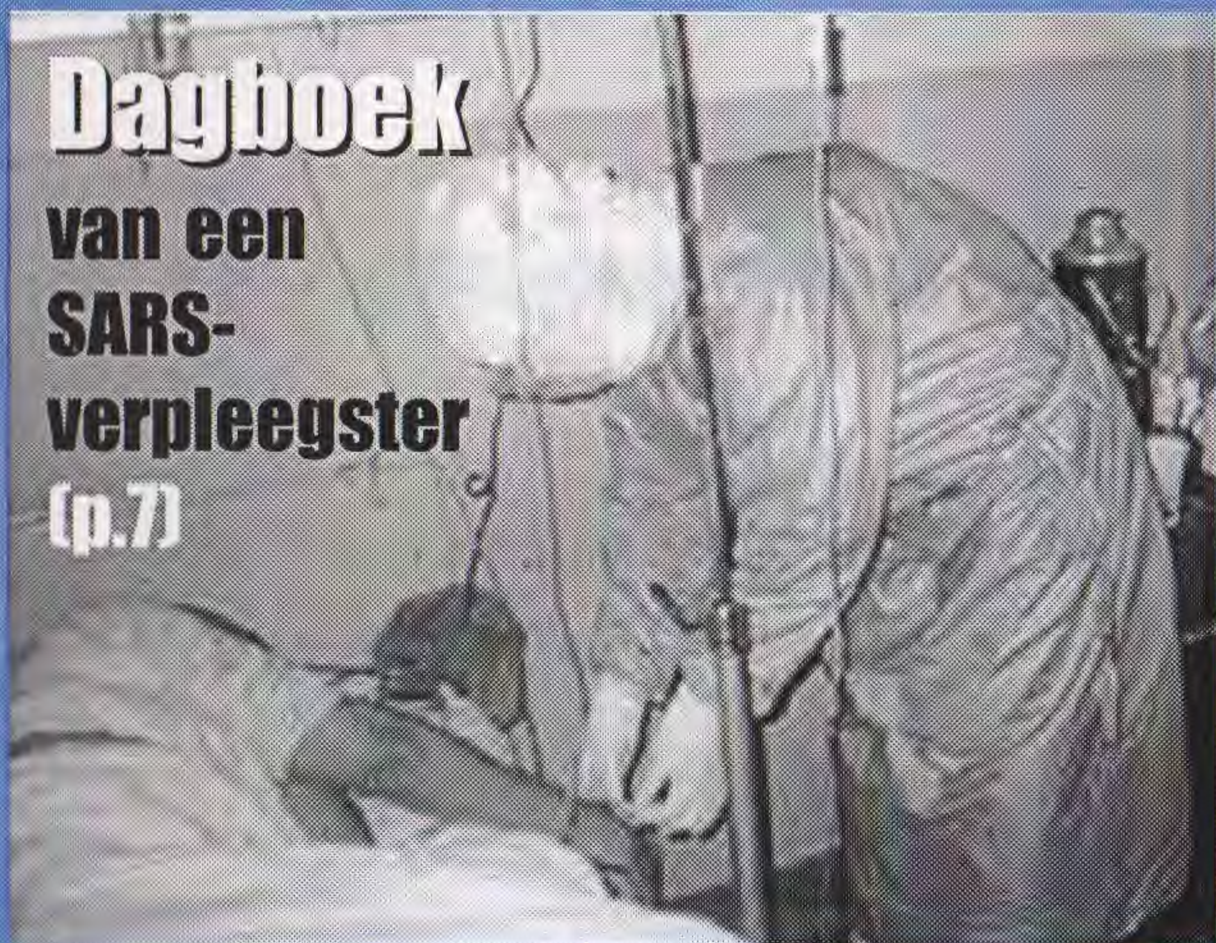

Europa Veeltaligheid?! (p. 4)

Literair feestweekend (p. 14)

CURSUSSEN IN VLAANDEREN (p. 16)

Tweemaandelijks tijdschrift over alternatieve communicatie en Esperanto

HORIZONTAAL

34ste jaargang 2003/5 (203)
september - oktober

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 33ste jaargang.

Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00
fax: 03 233 54 33
E-post: horizontaal@fel.esperanto.be,
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 20,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06;
t.n.v. Libroservo Esperanto Nederland, Haarlem: postgiro rek.: 111 278

Redactie:

Lode Van de Velde, Dafydd ap Fergus,

Medewerkers:

Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, Jean Pierre VandenDaele, Emiel Van Damme,, Dan Van Herpe e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	120

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie
van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het bijkomend BTW-tarief van 21 %.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

REDACTIONEEL

Horizontaal wordt op 3 computers gemaakt: die bij mij thuis, op mijn werk (geheimpje), en in het Esperantokantoor. Verschillende printers en instellingen veroorzaken soms nogal eens foutjes in de lay-out.

Een andere oorzaak zijn automatische 'gebruiksvriendelijke' omzettingen door computer-programma's, zoals bvb. in het vorig nummer, waar alle e-post-adressen automatisch blauw gemaakt werden. Maar: de kaft wordt met kleurscheiding gedrukt, waardoor het blauw wegviel.

Lees in dit nummer (dat speciaal 4 keer nagelezen werd!) vooral het dagboek dat we ontvingen van een Esperanto-sprekende Chinese verpleegster die met SARS-patiënten heeft gewerkt. Dit is eens een ander soort berichtgeving dan de sensatie-pers, met droge statistieken over het aantal besmettingsgevallen en doden.

Verder beginnen we met een reeks biografieën van de belangrijkste Esperanto-auteurs.

Maar mis in geen geval het programma van het Literair Feestweekend op pagina 13 (!), dat nu gelukkig wel in goede orde is verschenen.

Hopelijk zie ik je dan begin oktober in Antwerpen of in Lier?

Lode

INHOUD

In de meeste Brusselse instituten staan de activiteiten op een laag pitje wegens de jaarlijkse verlofperiode. Behalve in het kabinet van Neil Kinnock. De ambtenaren van de Commissaris werken zich uit de naad om een mediastrategie te ontwikkelen die de Europeanen ervan moet overtuigen dat het Engels niet de macht grijpt.

De uitbreiding in mei 2004 zorgt voor 9 bijkomende talen en brengt 75 miljoen burgers met zich mee waarmee we moeten kunnen communiceren. De huidige 110 taalcombinatiemogelijkheden stijgen tot 380. DGT schat dat in 2006 het jaarlijks aantal te vertalen bladzijden zal stijgen van 1,3 tot 2,4 miljoen. De voorbereiding van de Commissie op de uitbreiding heeft tot een taalverschuiving naar het Engels als de enige taal geleid. "Het Engels is de enige brugtaal die gebruikt wordt bij het vertalen van de debatten in het Europees Parlement, 60% van de belangrijkste Commissiedocumenten zijn in het Engels geschreven. Om de uitbreiding voor te bereiden huren Europese organisaties en verenigingen een massa Engelse moedertaalsprekers in," zegt Professor Renato Corsetti van de Esperantowereldbond.

Het sussen van de Europeanen – en vooral van de Fransen – i.v.m. de groeiende noodzaak goed Engels te spreken, is een moeilijke job. "Elk interview met Franse en Belgische media zal bijzonder scherpe vragen uitlokken en de heer Kellock zal sterk in zijn schoenen moeten staan," geeft Janet Coull van het kabinet van de Commissaris toe. In een rapport met als titel 'Proactive Communications Strategy for VP Kinnock on the Language Services' tekent Coull de strategie van de Commissie uit om de Europeanen ervan te overtuigen dat het Engels niet zal overheersen. De bedoeling is het Brusselse journalistencorps te 'inspireren' tot 'positieve artikels over veeltaligheid'. "Tot de mogelijke bereidwilligen behoren Pascal Martin (Le Soir); Arnaud Leparmentier (Le Monde); Joachim Fritz Vannahme (Die Zeit); Andrew Osborn (Guardian); Michael Gonzalez (Wall Street Journal Europe); Ian Black (Guardian); Jean Quatremer (Liberation); Rory Watson (Freelance/ Times/European Voice)."

"We moeten ook komen tot drie/vier sleutelbegrippen (van de sleutelboodschappen) die in elk algemeen interview van de Commissaris met het Brusselse journalistencorps gebruikt moeten worden. Talen moeten gebruikt worden om de uitbreidings- en hervormingsagenda's te belichten als een voorbeeld van dienstbaarheid op het scherp van de snee. Dit moet een prioriteit zijn in ieder interview," stelt Janet Coull. "Om de belangstelling voor het onderwerp gaande te houden is het aan te raden een nieuw pakket promotiemateriaal van hoge kwaliteit te ontwikkelen. De promotie moet constant en herkenbaar zijn. Alle diensten van de commissie moeten het nieuwe promomateriaal actief verspreiden. Wij moeten met hen samenwerken om verder te bouwen op opvoedkundige manifestaties die zij op stapel zetten," verklaart Coull.

Opiniemakers zijn cruciaal in de strategie. "Het is van levensbelang dat diegenen waarmee wij zaken doen (ministers van lidstaten, andere Commissarissen, leden van de handel zowel als de verantwoordelijken van het departement voor professionele linguïsten) ook blootgesteld worden aan deze constante boodschap om als een derde partij pleitbezorgers te kunnen optreden. Zij moeten dus tenminste het nieuwe promotiemateriaal ontvangen. Het zou aangewezen kunnen zijn voor de Commissaris de contacten met hen te hernieuwen (misschien met VIP-brunches) om dit te kunnen verwezenlijken. In het beste geval kunnen zij gerekruteerd worden als onafhankelijke stemmen die kunnen ingezet worden voor een interview als aanvulling voor een artikel van een journalist. De bedoeling is een lijst van personen samen te stellen die snel beschikbaar zijn voor een interview."

Professor Renato Corsetti van de Esperantowereldbond is geschokt. "Wij worden behandeld als idioten. Ieder jaar schakelen meer en meer Europese organisaties over op het Engels. Zij adverteren in toenemende mate alleen voor 'English native speakers'. De Commissie lijkt uitsluitend te werken met belangrijke Engelstalige raadgevende organisaties uit het Verenigd Koninkrijk en de VS. Op onze TV's zijn bijna uitsluitend Engelse films te zien. De muziek op onze radio's is Engelstalig. Honderdduizenden Europeanen moeten studeren in het VK of de VS om aan te kunnen tonen dat hun Engels goed genoeg is om een job te krijgen in hun thuisland. En de Commissie probeert ons wijs te maken dat ze een strategie heeft voor veeltaligheid?"

De Commissie nodigde Professor Renato Corsetti in januari naar Brussel uit samen met meer dan 40 toonaangevende taalspecialisten, onder wie Neil Kinnocks zoon Stephen van de British Council in Brussel. De bedoeling was een brede taalconferentie voor te bereiden. Corsetti is vooral ontsteld door het cynisch gebruik van het woord "meertaligheid" als er uitgelegd wordt waarom Europeanen Engels moeten spreken. De voormalige mediaspecialiste van het VK-ministerie van Opvoeding, Janet Coull, zegt hoe het woord "veeltaligheid" moet aangewend worden om te verbloemen dat Europeanen Engels moeten gebruiken en niet langer het recht hebben hun nationale talen te gebruiken. "Zonder meertaligheid kan de Portugese visser de visserijregels die op zijn werk van toepassing zijn niet lezen en dus niet naleven. Evenmin kan de Italiaanse zakenvrouw zonder meertaligheid het antwoord van de Commissaris voor Handel op haar brief niet verstaan en kan de Nederlands europarlementair de standpunten van zijn kiezers niet voluit verdedigen," is de slogan.

Dan Van Herpe
(Persdienst Vlaamse Esperantobond)

DIALOOG VOORKOMT OORLOG

VLAAMSE VREDESWEEK VAN 26 SEPTEMBER TOT 5 OKTOBER 2003. 'TAAL VAN VREDE'-CONFERENTIE 4 OKTOBER 2003 ANTWERPEN

Van 26 september tot 5 oktober 2003 staat de jaarlijkse campagne van de Vredesweek in het teken van de **taal van de vrede** met als slogan 'Dialoog voorkomt oorlog'.

Op dit moment worden er in de wereld 22 belangrijke gewapende conflicten uitgevochten en ook de geweldplegingen in de samenleving nemen toe. Er is meer dan ooit nood aan inzicht in de dynamiek van conflicten en geweldpreventie. Iedereen heeft er immers baat bij als we samen werken aan het voorkomen van conflicten in plaats van achteraf te helpen bij het opkuisen van de gevolgen van gewelddadige conflicten.

Heel wat actoren in de samenleving zijn al bezig met activiteiten rond 'de taal van vrede' of willen er kennis mee maken. Daarom organiseert de Vlaamse Vredesweek op 4 oktober de 'Taal van vrede'-conferentie in de Karel De Grote Hogeschool, Departement Sociaal-Agogisch werk, Brusselstraat 23, 2018 Antwerpen.

Dialoog voorkomt oorlog

Vredesweek van 26 sept. tot 05 okt. 2003

Leerkrachten, jongeren, jeugdleiders, kritische lezers en wakkere burgers kunnen hun keuze maken uit een waaier aan lezingen en werkwinkels rond vredeseducatie in lager en secundair onderwijs, communicatie rond vrede, geweldpreventie, interlevensbeschouwelijk dialoog en meer van dat fraais.

Een aanrader voor iedereen die meer wil weten over het vredeseducatieaanbod in Vlaanderen of een activiteit over de taal van de vrede wil organiseren!

Meer info en Inschrijving via het Vredesweeksecretariaat, Italiëlei 98A, 2000 Antwerpen, op het nummer 03/225 10 00 of via info@vredesweek.be. De deelnameprijs (verslagboek inbegrepen) bedraagt 10 Euro. ♦

Ik en SARS-patiënten (door WANG BAOLI)

Voor de mensheid was SARS een onverwachte vijand. In dat onzichtbaar gevecht tussen de mensheid en het virus, worden dokters en verplegers het brandpunt van de maatschappij. Hier volgt het dagboek van Wang Baoli, 39-jarige verpleegster van een middelgroot herstellingsoord te Peking, die in de observatiekamer van SARS-patiënten heeft gewerkt. In haar dagboek tekende ze de dagen en nachten aan, waarin zij en haar collega's patiënten verpleegden die mogelijk aan SARS leden.

Op 24 juni laste de Wereld-Gezondheids-Organisatie (WHO) de waarschuwing voor toeristische bezoeken aan Peking af. Nu is Wang Baoli reeds naar huis teruggekeerd. Terugblikkend op de afgelopen dagen, voelt ze hoe moeilijk het succes geweest is. (Redactie Ĉina interreta informcentro.)

"Begin april heeft ons ziekenhuis besloten de ziekenkamers van de pediatrische afdeling te verbouwen om mogelijke gevallen van SARS te kunnen opvangen. De kinderen van onze afdeling werden onmiddellijk overgebracht naar een ander hospitaal. Dat was het signaal: SARS komt dichterbij.

14 april
's Morgens vroeg, toen ik de ziekenafdeling binnenkwam, zei de directeur dat ik een medisch onderzoek moest ondergaan om in de kamers van SARS-patiënten te werken. Dit onderzoek zou zaterdag na het werk

plaatsvinden. Hoewel ik me reeds mentaal voorbereid had, aarzelde ik: "Is volgende week ook goed?". Mijn collega Aihua maakte zich graag in mijn plaats klaar om in de kamer van SARS-patiënten te werken.

Thuisgekomen vertelde ik alles aan mijn 14-jarige dochter en zij zei me: "Mama, waarom heb je het zo geregeld? Uw plicht verbiedt u om terug te trekken!".

Ik begon te blozen. Wat is er dringender dan SARS?

15 april
Aihua en een andere collega van onze afdeling waren na hun medisch onderzoek reeds aan het werk bij de SARS-patiënten. Wij werken in de juist afgewerkte afdeling speciaal voor koortslijders. Om besmetting te vermijden, werd de koortsafdeling naar een gebouw overgebracht, dat uit twee delen bestond, één voor de gewone koortslijders en het ander werd voor SARS-patiënten. Ook de observatiekamer bevond zich daar.

17 april
Tot op vandaag werden in de observatiekamer al 5 zieken opgenomen. Op hun diagnose-papier was geschreven: mogelijke SARS-patiënt. Onze taak was bloed te trekken, een intraveneuze druppelzak aan te leggen en andere behandelingen. Ook het eten geven aan zwaar zieken was ons werk, naast het onophoudelijk ontsmetten: elk uur of elke twee uur steriliseervloeistof rondsproeien, ook het regelmatig steriliseren van deurkrukken en andere zaken was nodig. In de ontspanningsruimte voor dokters lagen isolerende pakken,

mondbescherming, kapjes, enzovoort op een stapel. We zetten elkaar aan om onze voorzichtigheid te verscherpen.

18 april
Vier van de patiënten die gisteren in de observeerkamer kwamen, werden gediagnoseerd als SARS-patiënt en naar de speciale kamer verhuisd. We werden ons bewust van de ernst van de zaak toen meer en meer mensen ziek werden, zodat onze observatiekamers te klein werden, en de drukte voor mij en de 5 andere verpleegsters toenam. Tot voor enkele dagen werkten we 12 uur per dag, vandaag echter werken we 24 uren. Het medisch onderzoek kon ik niet vermijden. We beschermen ons zo goed mogelijk met een nog dikkere mondbescherming en kapje en door zo weinig mogelijk lichaamsdelen onbedekt buiten het isolatiepak te steken. Dit alles niet uit angst, maar door onszelf te beschermen, verminderen we het aantal infectiebronnen. De patiënten die op de bedden lagen, gaven me het gevoel, dat mijn leven er niet alleen voor mezelf was.

19 april
Het werk in de koortsafdeling maakt me bewust van mijn belangrijke plicht, niet enkel door het lof van het publiek. Hulpvragende ogen van patiënten drijven me om hen te helpen. In onze observatiekamer bevindt zich een 14-jarige knaap, die aan hoge koorts, hoest en pijnen in de borststreek lijdt. Hij is heel gehoorzaam en draagt zijn mondbescherming goed. Wanneer wij hem behandelen, draait hij dikwijls het gelaat naar de andere kant om rechtstreeks contact te vermijden. Daarna zegt hij "Danku, tante." Ik bezocht hem vaak met berichten van zijn moeder en hielp hem om handdoeken en mondbescherming te desinfecteren en moedigde hem aan veel te eten...

Een handelaar uit een andere streek met hoge koorts en moeilijke ademhaling werd als SARS-patiënt gediagnoseerd en overgebracht naar een speciale SARS-kamer. Hij is zwijgzaam en stemt niet in met de behandeling. Vandaag zei hij me dat hij verstikking voelt, maar toch wil hij geen zuurstofbeademer gebruiken. "Gebrek aan zuurstof doet je zo voelen", zei ik en bracht een zuurstofbuisje in zijn neus, maar hij trok het er boos weer uit en zei, terwijl hij zwaar uitademde: "Verzorg me niet, dagelijks moet ik veelvuldige injecties en bloedafnames doorstaan, maar mijn ziekte wordt alleen maar erger." Ik antwoordde: "Ik weet dat je voordien sterk was, maar je moet weten dat genezing tijd vergt. Zet door en je zal zeker weer genezen. Denk aan uw familieleden, hoe zij bezorgd zijn en op je wachten." Met tranen in de ogen stak hij het buisje weer in zijn neus. Ik zei: "Als je je voelt stikken, draag het mondmasker dan niet." Ik weet dat wanneer hij zijn masker draagt, hij ons verpleegsters ook beschermt. Gelukkig droeg hij het uiteindelijk toch.

Mijn collega Ping ontwikkelde vandaag koorts; zij en een andere verpleegster moesten naar onze observatiekamer. Mijn collega's en ik huilden, maar geen van ons staakte het werk. Rechtstreeks contact met patiënten veroorzaakt makkelijk besmetting van artsen en verplegers. Om een meer bruikbare bloedbaan te vinden voor een punctie, doen we zelfs onze beschermende bril of buitenhandschoenen uit. Het vele werk en de grote verantwoordelijkheid doen ons onze angst vergeten.

25 april
Om het risico op besmetting van familieleden te verminderen, richtte het hospitaal voor ons vandaag een wooneenheid in. Het ziekenhuis verbouwde meer kamers voor SARS-patiënten en

ook het aantal observatiekamers kamer werd vermeerderd. We passen nog meer maatregelen toe: namelijk de observatiekamers werden in 3 delen verdeeld: het besmette deel, het 'halfbesmette' deel en het 'veilig deel'. Wij werken doorgaans in het besmette en 'halfbesmette' deel. Het hospitaal heeft nog 12 verpleegsters naar onze afdeling overgeplaatst, zodat ons werk iets verlicht werd.

1 mei
Vandaag is het de internationale dag van de arbeid. Ik ben van dienst. Maar met het vooruitzicht op een pauze gedurende de volgende dagen, ontspan ik meteen weer. Gedurende de afgelopen dagen was mijn leven vol van werken, zweten, drinken en slapen. Ik hunkerde naar mijn dochter, ik was bijna het contact met mijn vrienden kwijt, waaronder Aihua, al werken we beiden in hetzelfde hospitaal.

Ik belde haar meteen op. Ze vertelde me dat ze in één van de kamers een SARS-patiënte van meer dan 70 jaar verzorgt, die tegelijkertijd een hersenaandoening heeft, en soms hallucineert. Zij laat zich ook niet behandelen. Aihua gaf haar zuurstofbeademing, maar soms deed zij het weer af, soms liet ze zelfs de druppelfles op de grond vallen. De verpleegsters hebben het principe dat op voorwaarde dat de behandeling goed verloopt, ze zo kort mogelijk bij de patiënten blijven. Maar die dag was de oude dame in zulke slechte toestand, dat Aihua de hele nacht naast haar was blijven zitten. Helaas is ze de dag daarop overleden.Toen ik dit hoorde, herinnerde ik me de tekst van het liedje "leven redden met een leven", en het is echt zo: mijn collega's redden het leven van anderen met hun leven!

2 mei
Vandaag, na 17 dagen werken, rust ik uit. We zijn nu in het sanatorium van het hospitaal, waar we 10 zullen blijven, alvorens terug naar huis te keren om samen te zijn met onze familie."

(Vertaling: Lode)

Pablo Neruda

"Dertig jaar geleden, op 11 september 1973, pleegde generaal Pinochet een staatsgreep in Chili. Twaalf dagen later stierf de bekendste Chileense dichter, Nobelprijswinnaar Pablo Neruda, die bij ons wellicht het meest bekend is voor zijn gedichtencyclus "Canto General", op muziek gezet door Mikis Theodorakis. Tot zijn belangrijkste werken behoort ook de bundel "Veinte poemas de amor y una canción desesperada", dat in het Esperanto is vertaald als "Dudek poemoj amaj kaj unu despera kanto". De tweetalige uitgave is voor 8,94 euro te koop bij de boekendienst van FEL".

Littouws kinderboek

Onlangs verscheen een veelkleurig geïllustreerd groot-formaat kinderboek van 20 pagina's van de bekende Littouwse kinderschrijver Jeronimas Laucius "**La tria frato Teoristo**". (De derde broer Teoristo). Het boek werd gepubliceerd door de uitgeverij "Trys zvaigzdutes" (Drie sterretjes) in Vilnius, wiens eigenaar en hoofdredacteur de schrijver zelf zijn. Dit is reeds het honderste boek van deze auteur en zijn eerste in Esperanto. De vertaling uit het Littouws werd verzorgd door de stadsgenoot Valdas Banaitis, onder redactie van Gediminas Degesys, die ook de initiatiefnemer is van de samenwerking tussen esperantisten en deze uitgeverij. De auteur van het boek is eveneens voorzitter van de internationale Littouwse vereniging "Het Littouwse kinderboek". Het boek werd geïllustreerd door leerlingen van een kunstschool in het Littouwse stadje Vievis, samen met de leerkrachten. Het boekje is een detectiveverhaal. Boeken van deze auteur zijn onder andere verschenen in het Noors, Frans, Duits, Pools, Wit-Russich en het Russisch. Prijs bij FEL: 4.50 Euro.

Actuele satire

Zojuist verschenen bij uitgeverij Bero (Rotterdam): het satirisch romannetje "**La Postdomo**" van Istvan Ertl. Tijdens het afgelopen wereldcongres was dit het best verkochte boek, ook al is het een satire op het huidige bestuur van UEA, inrichter van het wereldcongres. De reclame belooft: "murdo en Boterhamo".

Heeft een bekende bataafse politicus een esperantist... vermoord? Wat is het verband tussen taalpolitiek en sluipschutters? Lijd niet onder onwetendheid! Bestel nu bij FEL: 86 pagina's, 9 euro.

De vermelde boeken zijn te verkrijgen via een e-post naar: retbutiko@fel.esperanto.be, via de webstek http://retbutiko.esperanto.be of in het Esperantohuis tijdens kantooruren.
(Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen)

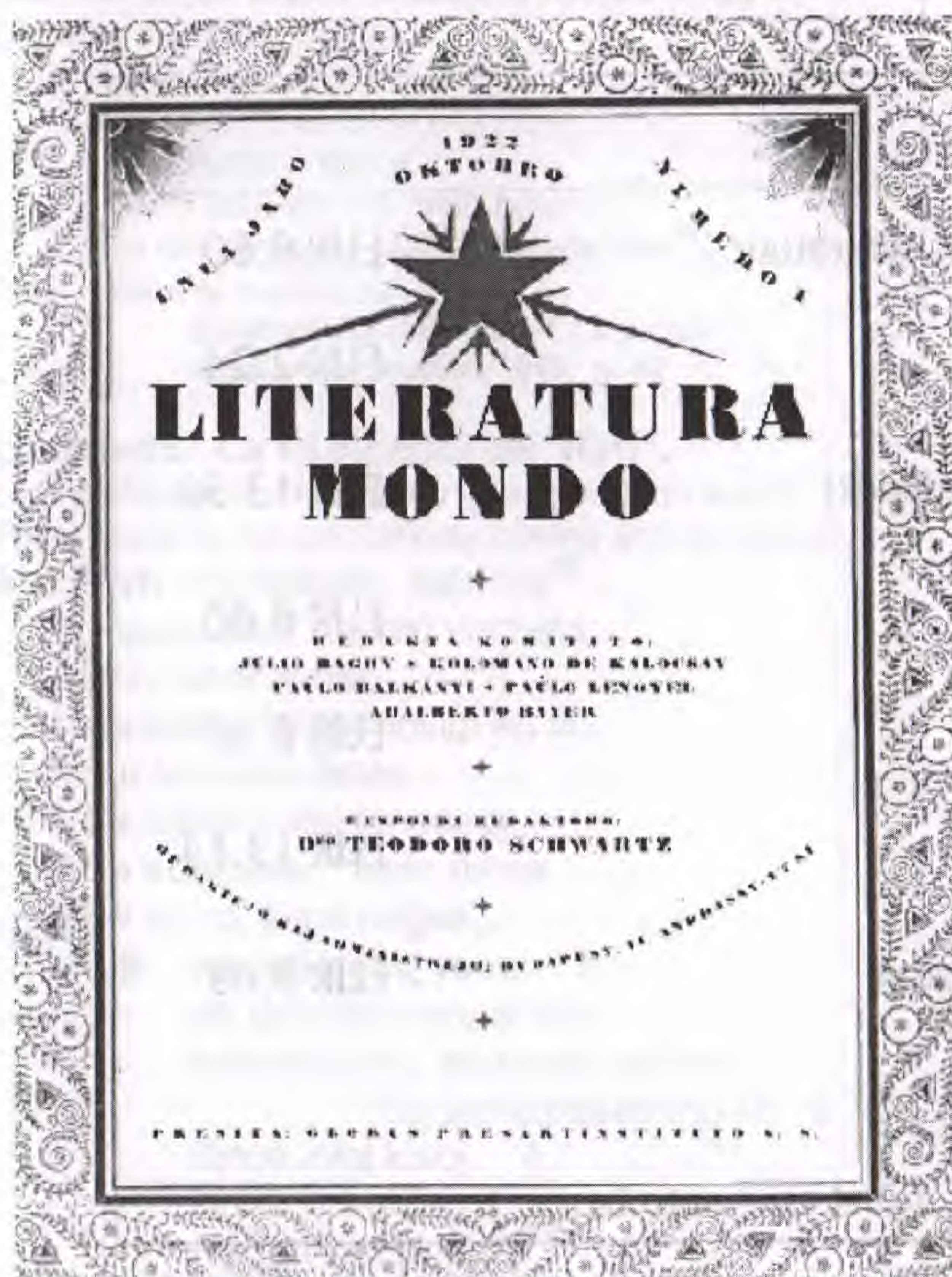
Ziehier de eerste uit een reeks biografieën van de voornaamste auteurs, die van het Esperanto een levende taal gemaakt hebben. Originele auteurs, die de taal voorzien hebben van cultuur, van een onmiskenbare rijkdom, die de taal boeiend gemaakt hebben. Die een reden te meer hebben gegeven zich te verdiepen in deze taal.

Kolomano Kalocsay

Biografie

De gerenommeerde criticus van de jaren 1930 Laji Tarkony, beweerde dat Kalocsay een "pilaster" van de Esperanto-poëzie is. Feitelijk vibreert zijn invloed doorheen de gehele literatuur en taaltheorie van het Esperanto.

Tijdens meer dan een kwarteeuw bezielde en gidste Kalocsay de gehele literaire wereld van het Esperanto door middel van het tijdschrift *Literatura Mondo* en de gelijknamige uitgeverij, gesticht in 1922 door Teodoro Schwartz, tevens redacteur van het tijdschrift.

De criteria van Kalocsay werden de norm, onder meer met het boek *Parnasa Gvidlibro* (1932), dat een referentie blijft voor ernstige dichters. Zijn *Streĉita Kordo* prijkt tussen de twee of drie meest vooraanstaande originele dichtbundels in de internationale taal. Zijn talloze vertalingen worden beschouwt als het topje van de kunst, zijn taalkundige studies behoren tegenwoordig nog steeds tot de meest geraadpleegde en zijn verzorging van nieuw talent deed de deuren opengaan voor een twintigtal medewerkers, die anders in de schaduw verdoken zouden blijven of die het uitdrukken van hun ideeën zouden opgeven.

De in 1891 geboren Kalocsay studeerde geneeskunde en werd achteraf hoofdchirurg in een belangrijke hospitaal te Boedapest. Naar het schijnt, leerde hij als adolescent zowel Esperanto als Ido, doch stapte over naar de eerste (in 1911) toen hij daarin een groter literair potentieel zag. In 1921, wanneer men zijn eerste originele dichtbundel *Mondo kaj Koro* uitgaf, werden lezers en critici gewaar dat een nieuwe, machtige stem gehoord kon worden in de originele literatuur van de internationale taal.

Een volgend decennium verstreek vóór het verschijnen van *Streĉita Kordo* (1931). Deze dichbundel was zelfs een nog rijpere en gepolijste vitrine voor zijn artistiek en technisch meesterschap. In zeven cyclussen creëert Kalocsay hier een louter lyrische, gezellige dichtkunst; daar een dichtkunst voor de gehele mensheid, door aan onze verzuchtingen een epische gedaante te geven. In hetzelfde jaar verscheen *Rimportretoj* - geestige gedichten in

rondeelvorm over de toenmalige spilfiguren van de Esperanto-beweging.

In 1939 was zijn volgende dichtbundel *Izolo* klaar voor uitgave, doch kon niet verspreid worden door het uitbreken van de oorlog. Een hernieuwde druk zou uiteindelijk de markt bereiken in 1977, uitgegeven door UEA, op basis van het enige exemplaar dat men uit de oorlog heeft kunnen redden. In 1956, het jaar van de Hongaarse opstand, herschepte Kalocsay de verzen uit de meest bekende fabels van Aesopus, in het werk *Ezopa Saĝo*. In 1971 bood *La Kremo de Kalocsay* de lezer een assortiment uit zijn eerdere dichtbundels, toen uitgeput.

Het werk van Kalocsay over literaire en taalkundige theorie omvatten het imponerende *Plena Gramatiko de Esperanto*, uitgewerkt met Gaston Waringhien, de stijlgids *Linguo Stilo Formo*, en een waardevol gedicht over de kunst van het dichten, dat onder het pseudoniem C.E. R. Bumy verscheen in *Parnasa Gvidlibro*, 1932 (tweede vervolledigde uitgave in 1968).

Vanaf 1925 verscheen een hele resem vertalingen naar het Esperanto, dit zowel in boekvorm als in tijdschriften, met Kalocsay, die literatuur uit meerdere talen vertaalde, voorop. Vermelden we hier: *Johano la Brava* (van Petöfi), 1923; *La Tragedio de l'Homo* (van Madach), 1924 (heruitgegeven in 1965); *Eterna Bukedo* - een antologie van dichtkunst uit 22 talen in 1931; *Romaj Elegioj* (van Goethe), 1932; *Hungara Antologio*, 1933; *Infero* (van Dante), 1933; *La Floroj de l'Malbono* (van Baudelaire), 1957; *Reĝo Lear* (van Shakespeare), 1966; *Kantoj kaj Romancoj* (van Heine), 1969, en *Libero kaj Amo* (van Petöfi), 1970. Het gedenkwaardig partnerschap Kalocsay en Gaston Waringhien dat La *Parnasa*

In de vorige aflevering hadden we het over verliefdheid, verloving en huwelijk. In dit nummer wordt de lijn doorgetrokken naar andere vormen van samenleven, het flirten en de hartstocht, alles binnen de grenzen van de welvoeglijkheid. Door het toevoegen van een twintigtal vertalingen per bladzijde is ook een verdere poging gedaan om het lezen en het actief hanteren van de stof te vergemakkelijken.

AMO, FLIRTADO, PASIO

En la pasinta numero ni pritraktis la enamiĝon[1], la fianĉiĝon kaj la geedziĝon. Ekzistas ankoraŭ aliaj vivmanieroj:

Kromaj[2] vivmanieroj

N.B. Ĉiuj frazoj disigitaj en du frazerojn povas esti lernataj per alterna kaŝado de unu ero .

Iuj personoj preferas **kunvivi** kun iu... sen oficiala geedziĝo.
Ili kunvivas kun... **kunul(in)o**[3], **partner(in)o**.
Misedziĝo estas por iuj edziĝo inter... **malsamrangaj** personoj.
Miksedziĝo = interedziĝo inter... **malsamgentaj**[4] aŭ **malsamreligiaj** personoj.
Se la edzeco estas malsukceso (fiasko),... la paro **divorcas**[5], **eksedziĝas**.
Divorco estas... la rompo[6] de la edziĝo.
Oni eksedziĝas... **kun**[7], **je**, **disde** iu.
Aliaj preferas vivi solaj, en... **fraŭl(in)eco**, en **senedz(in)eco**.
La **platona** amo =... pure ideala, sen partopreno de la sensoj[7].

La adjektivo "platona" estas derivita de la nomo de la helena filozofo Platono (429-347 a.K.), disĉiplo de Sokrato kaj majstro de Aristotelo.

PAPILIA[8] AMO: FLIRTADO

Enkonduke, jen leĝera poeziaĵeto skribita antaŭ 33 jarcentoj de egipta poet(in)o.

Ho mia dio, mia amiko...
Dolĉe al mi estas la plonĝado[9]...
La naĝado antaŭ vi...
Ke mi lasu vin vidi mian belecon
En mia tuniko el plej fajna reĝa lino[10],
Kiam ĝi malsekas[11]

esperantigita el P. Gilbert, *La poésie égyptienne*, Bruselo, 1949, p. 42.

La flirtado. La tri signifoj de "flirti".

Leginte frazeron en A, serĉu ĝian daŭrigon sub B. Poste ripetu la frazojn kaŝante alterne unu kolumnon.

A
1 **Flirti** =1) delikate, **kaprice**[12]...
2) Figurasence: Ĉirkaŭ via belo...
3 Dancistino flirtas...
4 senpeze, facile moviĝi en la...
5 Sur la strato flirtas...
6 **Ĉe** malfermitaj fenestroj...
7 Ĉe **subĉiela**[13] festo flirtas...
8 En vintro, kiam neĝas,...

B
aero **tien kaj reen**. a
de unu partnero al alia. b
falantaj folioj, **vualo** aŭ la haroj de preterpasantino ktp. c
flirtos miaj kisoj. ĉ
flirtas la **kurtenoj**. d
flugeti kiel **papilio**[14]. e
la **neĝflokoj** flirtas **teren**. f
multkoloraj flagoj, **rubandoj**[15] ktp g

Solvoj: 1e 2ĉ 3b 4a 5c 6d 7g 8f

Sama ekzerco

A
1 **Flirti** =3) **amindumi**[16], kvazaŭ flugetante de unu...
2 **Flirtaĵo** = ...
3 **Flirtema** edzo = ...
4 Tia viro **ĉirkaŭflatadas**[17] kaj...
5 Li flatas ilin per **mielaj**[18]...
6 Kia estas miela voĉo?...
7 Al **koketulino** li

B
afekte[19] kaj **nesincere** dolĉa. a
al alia kaj ne **celante**[20] edziĝon. b
amindumaj vortoj, karesoj. c
ĉirkaŭflirtadas virinojn. ĉ
flustras dolĉaĵojn. d
malkonstanta. e
vortoj, dirataj per miela voĉo. f

Solvoj: 1b 2cf 3e 4ĉ 5fc 6a 7d

Sama ekzerco

A
1 **Koketi** = peni[21] plaĉi, **precipe**...
2 kun la deziro plaĉi al ili, kaj...
3 Koketulinoj havas siajn...
4 La flirtantoj **rivalas pri**[22]...
5 **Galantulo** uzas **kontraŭ** la virinoj...
6 N.B. Oni montras sin... iu.
7 **Galanteco** aperas precipe...
8 **Koketeco** aperas en vestoj...
9 Tial 'galanta' **karakterizas** pli ofte... kaj 'koketa'...

B
al personoj de alia sekso, a
en agoj[23] kaj konduto[24], ĝi estas aktiva. b
galanta **kontraŭ** iu. c
galanteco kontraŭ la belulino. ĉ
akiri[25] ilian favoron. d
kaj **gestoj**, ĝi estas pasiva. e
la virojn, "koketa" la virinojn. f
preferatajn flirtantojn. g
rafinitan ĝentilecon[26]. ĝ

Solvoj: 1a 2d 3g 4ĉ 5ĝ 6c 7b 8e 9f

Tradukekzerco, testu vin!

1 het verliefd worden 2 verdere 3 metgezel(lin) 4 van verschillende stam 5 scheiden 6 breuk 7 zintuigen 8 vlinderachtig, vluchtig 9 het duiken 10 vlas 11 nat zijn 12 grillig 13 in de open lucht, buiten 14 vlinder 15 linten 16 het hof maken 17 voortdurend met vleierijen overstelpen 18 honingzoet 19 gekunsteld 20 bedoelend 21 moeite doen om 22 wedijveren in 23 handelingen 24 gedrag 25 verwerven 26 beleefdheid

Anatomio de galantulo

Pezo: Laŭdifine, galantulo estas... leĝera[1], malserioza, senprofunda[2].

Okuloj: Li faras al ĉiuj virinoj... la amajn **okuletojn**[z 3]

Li **okulumas**[4] **kun** ĉiuj, **al** ĉiuj.

N.B. okulumi = ? Ĵeti **avidan**[5],... amdeziran rigardon al iu.

Li **palpebrumas**[6] **kun** ili =?... li okulumas, rapide fermante kaj malfermante la **palpebrojn**[7].

Lipoj: Li **ŝtelas**... kis(et)o(j)n.

Fingroj: Li sendas per la fingroj... kis(et)o(j)n.

Laŭaspekte:

Insekto: Lia konduto kaj lia inklino estas... **papiliaj**

Birdo: Kun la flirtemulinoj... li **kolombumas**[8].

Kolombumi =

a) **amindume**[9] interparoli kaj interkaresi;

b) **kveri**[10]

Kveri = a) aŭdigi la karesan... murmuron de turtoj[11] aŭ kolomboj;

b) amindume ... interparoli.

Planto: Kiel **lapo**[12] li **alkroĉiĝas**[13] al ĉiuj.

Lapo estas la popolara nomo de la arktio, planto, kiu havas tre **alkroĉiĝemajn** fruktojn.

Arte:

Verkado: Sur luksa papero li skribas... amajn biletojn, ampoeziaĵojn.

Muziko: Ve, nuntempe, tiaj uloj ne plu **regalas**[14] la belulinon per... aŭ ... **aŭbado** aŭ **serenado.**

Lingve:

Li amasigas la verbojn finiĝantajn per -umi:

ok--	okulumi kun iu, al iu
pa--	papiliumi[15]
ko--	kolombumi[8]
am--	amindumi[9]
pal-	palpebrumi[6]

Ne konfuzu!

galanteco - galanterio - galantino

Kp. PIVon:

galanteco: eco de galanta viro (vd. supre)

galanterio: akcesoraj objektoj de vestaĵaro kaj tualeto (rubandoj, pudriloj kombiletoj, ŝminkoj kaj ceteraj

galantino: malvarma manĝaĵo, farita el pecetigita kuirita porka aŭ kokida viando garnita per sia propra gelateneca suko[16].

Etimologia ekskurseto:

La GALantulo reGALas la belulinon per aŭbado.

Rimarku la vortradikon GAL en ambaŭ supraj vortoj. Ties origino estas vorto de la franka lingvo, la lingvo, kiun parolis la Frankoj, ĝermana gento.

Konforme al la historia fonetiko, tiu franka vorto estis *wala* (=bone), kiun ni retrovas en la angla *well*, la germana *wohl* ktp. Komenca ĝermana *w-* iĝas normale en latinidaj lingvoj *g-*, kio klarigas la parencajn formojn *wal-* kaj *gal-*. La prafranca verbo *galer* signifis amuziĝi, kaj ĝia participo prezenca estis *galant*.

La sama radiko donis la francan *régal* (amuzaĵo, festeno) kaj la verbon *régaler,* kp. esperante *regali*.

Aŭbado devenas, tra la franca, de la provenca *aubada* (koncerto donita ĉe taglevigo), kiu siavice apartenas al la familio de la latina *albus* (blanka). Parencaj vortoj estas *albino* (homo aŭ besto, ĉe kiu mankas pigmento en la haŭto kaj la haroj), *albumino*, *albumo*

Ni iomete ludu!

Turtoj

Turto kveras, sed kion faras turdo[17]? kaj turbo[18]? (solvoj enfine).

Ŝaradoj pri la amo (ĉiuj trovendaj vortoj estas radikaloj!)

1. Mia unua estas kunaĵo[19] el du objektoj aŭ estuloj. Mia dua estas sufikso esprimanta agon. Mia tria estas neoficiala sufikso uzata en teknikaj kaj sciencaj terminoj. Kaj mia tuto estas ege agrabla loko.

2. Mia unua estas metalo. Mia dua estas la ago manĝi avide[20]. Kaj mia tuto estas arda[21] diligenteco[22].

3. Mia unua estas uzata por skribi. Mia dua estas planto, per kies fibroj oni faras teksaĵon[23]. Kaj mia tuto estas natura movo de la animo al iu aŭ io.

4. Mia unua estas plej bona ludkarto. Mia dua estas frukto. Kaj mia tuto estas fervora[24] deziro.

5. Mia unua estas maldika peco el metalo. Mia dua estas sufikso indikanta frakciojn. Kaj mia tuto estas helena filozofo.

Preskoboldoj

Trovu la preserarojn! (solvoj enfine).

1. li enmamiĝis al ŝi
2. li havas voran inklinon al ŝi
3. esti lavita en la sepan ĉielon
4. li eksentas fervojan amon al ŝi
5. li malkovras antaŭ ŝi sian koton
6. li premis ardan kason sur ŝiajn lipojn
7. ŝi unuigas en si la ĉarmon kaj la sagon
8. la virina sekso ankaŭ nomiĝas la fela sekso
9. la edzecaj katinoj
10. ami kaj esti amara
11. li amas ŝin plej vore
12. edziĝi cele al fendo de familio
13. ĵeti acidan amdeziran rigardon
14. li resalas la belulinon per aŭbado
15. direkti sian atenton al la mono de la alia
16. ekhavi plurajn infanojn en sekunda edzeco

Tradukekzerco, testu vin!

1 licht van karakter 2 oppervlakkig 3 liefdevolle oogjes toewerpen 4 lonken, knipogen 5 begerig 6 knipogen 7 oogleden 8 koeren 9 het hof makend 10 kirren 11 tortelduif 12 klit, klis(kruid) 13 zich vasthaken 14 tracteren, onthalen 15 flirten 16 sap 17 lijster 18 tol (speelgoed) 19 stel 20 gretig 21 vurig 22 ijver 23 weefsel 24 vurig ijverig

LA PASIO

Kp. W. Pilger (Baza Esperanta Radikaro): pasio = fortega vola emocio, ardega amo, kompleta sindediĉo[1].

Ekzemplocele, jen la unua parto de poeziaĵo, kiu en la Belartaj Konkursoj de UEA-2001, ricevis la duan premion.

La aŭtoro estas **Sten Johansson**.

Haŭto
De du semajnoj revas miaj manoj
pri supla silk' de brakoj viaj
Duonmonaton mia buŝ' imagas[2]
la varmon vangan kaj la friskon fruntan[3]
Kaj pensas miaj fingroj dek kvar noktojn
pri molo[4] kaj humid' de viaj lipoj
sopire[5], vane[6]
jam de du semajnoj.

Malfuĝu[7] min renkonti duonvoje --
ja nur du paŝoj nin disigas[8],
po unu faru ni!

Tro longe jam sopiras miaj manoj.
(Fonto 248, aŭgusto 2001, p. 3)

Bukedo da esprimoj kaj pripensoj

N.B. Ĉiuj frazoj disigitaj en du frazerojn povas esti lernataj per alterna kaŝado de unu ero .

1 Geamantoj sin... **pikas**[z].
2 Virina rideto pli... kaptas ol **reto**[z9].
3 **Tien** okuloj iras,... **kien** la koro deziras[z].
4 Pasio: la **ĝemelo**[10] de... blindeco. (araba proverbo)
5 Por paro amanta. ĉiu.. **loketo** sufiĉas[z].
6 Amo **supermezura**... ne estas plezura[z].
7 Pli tiras virina haro,... ol ĉevala paro[z].
8 Eĉ monstron admiras,... kiu ame **deliras**[z].
9 La amo estas tiel forta... kiel la morto[z].
10 Dentoj mordas la langon[11],... tamen ambaŭ sin amas[z].
11 Li ĵuradas[12] per la ĉielo kaj la tero, ke... li amos ĝis la morto.
12 Ne **prijuĝu** kamelon, nek homon,... kiam ili **amsopiras**. (Pitagoro)
13 Kiu amas ĝuon[13], ... amu ankaŭ enuon[z14].

Kiu(j)n proverbo(j)n aŭ esprimo(j)n vi uzus por diri,

a) ke geamantoj kelkfoje volas sin vundi reciproke?(solvoj sube)

b) ke pasia amanto perdas ĉian kritikan povon?

c) ke travivi pasian amon ne ĉiam estas ĝojige?

ĉ) ke la altiro de virinoj estas ege forta?

d) ke la homo estas tute senpova fronte al la amo?

e) ke iu proklamas solene, ke lia amo neniam finiĝos?

f) ke geamantoj ne bezonas palacon por esti feliĉaj?

g) ke amanto deziras ĉiam vidi la objekton de sia amo?

Proverboj 2 kaj 7: Kiun rimvorton Zamenhof trovis por "rideto" kaj kiun por "haro"?

Proverbo 8: Kiu vorto estas la gramatika subjekto de "admiras"? (La subkomprenata korelativo "tiu": Eĉ monstron admiras **tiu, kiu** ame deliras).

Proverbo 9: Kial la morto estas prezentata tiom forta? (Ĉar nenio kapablas venki ĝin).

Solvoj pri la proverboj: a 1, 10; b 4, 8, 12; c ; ĉ 2, 7; d 9; e 11; f 5; g 3; ĝ

Utilaj dirmanieroj por priskribi sian (aŭ ies alian) pasian staton

Senbrida[15] afero

La pasio estas ne bremsebla, temas pri... **senbrida** pasio.

Ne plu regas[16] racio[17] nek prudento[18] sed ja ... ama **frenezo**[19].

La viktimo vivas sub senbrida, senta **perforto**= Li/ŝi estas **furioze**[z 20] enamiĝinta al ŝi/li.

Li/ŝi estas tute dronanta[21] en la pasio: Li/ŝi estas enamiĝinta ĝis la **oreloj**.

Korpaj detaloj

La vidpovo gravas:

- la deziro legeblas en la okuloj: li ĵetas okulon de deziro al ŝi/sur ŝin.
- ĉe fortega deziro posedi: li ĵetas sur ŝin **avidan** rigardon.
- se la amanto ne plu vidas la difektojn de la amatino, li estas: **blindigita de** pasio.

Lia amo estas ... amo. blinda.

Ofta esprimo pri la oreloj: Esti enamiĝinta ĝis la **oreloj**.

Ofta esprimo pri la lipoj: Kovri iun **per** (ardaj ktp) kisoj.

Ofta esprimo pri genuoj[22]: Esti **ĉe** la genuoj de virino (= ŝia sklavo).

Ĉe kombino de fajro kaj okuloj: Fajro **spruĉas el** ŝiaj ardaj okuloj.

La komparo kun fajro altrudiĝas:

- la amo estas ... arda, fajra, flama
- ŝi/li --flam-- lian/ŝian deziron, ekflamigas kaj li/ŝi --flam--. ekflamiĝas
- tri aliaj brulaj verboj estas: bruli, ardi, boli[23]

Gestoj[24] povas esti **voluptaj**[25], vd. ekz. en PIV: "La **volupteco** de ĉiuj ŝiaj gestoj estis **ebriiga**[26]".

Tradukekzerco, testu vin!

1 toewijding 2 verbeeldt zich 3 van het voorhoofd 4 zacht-, weekheid 5 smachtend 6 tevergeefs 7 'vlucht hierheen mij tegemoet' 8 scheiden 9 net(werk) 10 tweeling 11 tong 12 (vootdurend) zweren 13 genot 14 verveling 15 teugelloos 16 heersen 17 rede 18 gezond verstand 19 bezetenheid 20 razend 21 verdrinken 22 knieën 23 koken 24 gebaren 25 wellustig 26 bedwelmend, opwindend (dronken makend)

Kio estas la volupto?
PIV: la plej arda plezuro de la sensoj, precipe de la seksa
Kiu amas la volupton, havas ... temperamenton. **voluptaman**

N.B.
adori patron, idolon ktp signifas: ami per **respektoplena** pasio;
adori tenison, kartludon, poezion ktp signifas: havi pasian emon al io

Vivanton ni malhonoras,...	mortinton ni adoras[z].
Kiu sin mem adoras,...	nenion valoras[z].
Ĉiu abomenaĵo...	trovas sian adoranton[z].

Donu kelkajn ekzemplojn por ilustri la unuan zamenhofan proverbon.
Kiel psikologie klarigi, ke tiu proverbo ofte praviĝas?
Kiel nomiĝas malsaneca memadoro? (narcismo)

La ĝusta prepozicio

blindigita ... pasio	de
Kovri iun ... ardaj kisoj.	per
Oni brulas ... amo ... iu.	pro/de; al/por
Oni ardas ... pasio ... iu.	pro/de; por
Esti ... la genuoj de virino.	ĉe
Ami ... respektoplena pasio.	per
Oni bolas ... dezir(eg)o ... iu.	pro/de; por
Fajro spruĉas ... ŝiaj ardaj okuloj.	el
Li/ŝi estas enamiĝinta ... la **oreloj**.	ĝis
Li/ŝi estas **furioze** enamiĝinta ... ŝi/li.	al
Li ĵetas okulon ... deziro ... ŝi (... ŝin).	de; al; (sur)
Li ĵuras ... la ĉielo kaj la tero.	per

MEN SCHRIJFT ONS

De heer H. Bakker stuurt mij de brief van een samideano die voor de afschaffing van het accusatiefkenmerk, van de meervoudsaanduiding bij adjectieven en van het wederkerend 'sia' pleit. Voorstellen tot hervorming duiken met de regelmaat van de klok op, en ze stuiten met eenzelfde regelmaat, en vaak terecht, op hartstochtelijke weerstand. Nochtans heeft Zamenhof zelf de eerste twee hier vermelde hervormingen in 1894 voorgesteld. Zo schreef hij: "...la forigo de la akuzativo prezentos grandan faciligon por la lingvo" en betreffende de meervoudsvorm van de adjectieven: "...ĝi estas superflua balasto,...". In mijn antwoord op deze brief schreef ik o.a.:

Mi tute konsentas pri viaj proponoj sed havas nenian esperon vidi ilin realigitaj en la hodiaŭaj cirkonstancoj. Laŭ mi la kialoj estas i.a.: 1. La gravuloj en Esperantujo estas kleruloj. Ili rigardas la akuzativon kiel nemalhaveblan elementon de la riĉeco de la lingvo, i.a. de la plejsankta libera vortordo. 2. Multaj el la lingve pli lertaj E-istoj tiom amas sian karan Esperanton, ke ŝanĝi ion ajn signifas por ili malrespekti kaj la lingvon kaj ĝian iniciinton. 3. La plimulto de la lingve malpli lertaj E-istoj fuŝas pri la akuzativo, ili konstatas, sed ne aŭdacas diri, ke ĝi estas tro alta alirsojlo. 4. Ege grava argumento: Multaj evitas ĉian diskuton pri iu ajn ŝanĝo, ĉar ili (prave?) timas novan skismon. 5. Ekzistas vera danĝero, ke kelkaj reformoj kondukus, se ne al skismo, tamen al lavango da pliaj proponoj kaj al ĥaosa situacio.

In de volgende aflevering gaan we op deze problematiek nader in. Graag reacties hieromtrent!

VERTAALOEFENING

Kranten (De Standaard, 1995(?))

"Er zouden kranten moeten bestaan die juist altijd meedelen en beklemtonen wat er die dag niet is gebeurd... De vreugde over de afwezigheid van groot kwaad zou de mensen welgezind maken en geschikter om het dagelijkse euvel te verdragen".
Aldus de Duitse dichter van galgenhumor Christian Morgenstern (1871-1914) (..).
Andere aforismen over de krant zijn b.v.:
Ik behoor niet tot hen die alles geloven wat in de krant staat, zelfs niet als ik het zelf heb geschreven (Peter Bamm). Zelfs nieuws dat niet in de krant staat is gelogen (Tucholsky). De verveling die zij uitstraalt, is geen bewijs van de degelijkheid van een krant (Hans Habe). Het is laster te beweren dat de kranten hun lezers niet tot nadenken aanzetten. Zij brengen immers kruiswoordraadsels (Laub). Heel wat kranten zijn op zichzelf drukfouten (Schneyder). Veel nieuws eindigt in de muilkorf van de wereldpers (Skupy). Een journalist wordt door tijdsdruk aangevuurd. Hij schrijft slechter als hij tijd heeft (Karl Kraus). De persvrijheid is het recht leugens te drukken zonder daartoe gedwongen te worden (Lambke). De pers heeft ook de taak het gras te maaien dat over iets dreigt te groeien (Polgar). Censuur verfijnt de stijl (Zarko Pelan). Om persvrijheid schreeuwt niemand, tenzij om haar te misbruiken (Goethe).

Solvoj pri la preskoboldoj
1.enamiĝis; 2.koran; 3.levita; 4.fervoran; 5.koron; 6.kison; 7.saĝon; 8.bela 9.katenoj; 10.amata; 11.kore; 12.fondo; 13.avidan; 14.regalas; 15.bono; 16.fekunda
Solvoj Turtoj
Turto kveras, turdo kantas gaje kaj turbo turniĝas, rotacias.
Solvoj Ŝaradoj:
1.par-ad-iz'; 2. fer-vor-'; 3. ink-lin'; 4. as-pir'; 5.Plat-on'.

Vragen en/of opmerkingen uitsluitend en rechtstreeks aan de redacteur van de rubriek sturen:
Emiel Van Damme, Albert -I- straat 44,
B-1703 Schepdaal.

Gvidlibro schiep, herleefde op schitterende wijze tijdens de Heine- en Baudelaire-vertalingen.

De groep auteurs die rond het tijdschrift *Literatura Mondo* ontstonden tijdens de jaren 1920 en 1930, werden befaamd onder de naam "La Budapeŝta skolo (de school van Boedapest). Dankzij de invloed van haar boegbeeld - Kalocsay, vertoonde het werk van deze groep een superieure techniek en een uitgebreider scala van thema's dan die van het merendeel van hun voorgangers. Hoewel de romantiek het algemene motief was, nuanceerde William Auld het als "gepolijste romantiek". De Esperanto-dichtkunst raakte haar dilletantie kwijt. De elan die Kalocsaj en zijn collega's bereikten, wakkerde de ontplooiing van de literatuur aan, en voor de eerste keer kon de dichtkunst van de internationale taal zonder blozen vergeleken worden met dat van de 'natuurlijke' talen. Het staat buiten twijfel dat de komst van Kalocsay een nieuwe mijlpaal in de evolutie van de Esperanto-cultuur markeerde.

Kalocsay heeft ook onder verschillende pseudoniemen geschreven. Zo heeft hij aanzienlijk bijgedragen tot de evolutie van de huiselijke taal – meer bepaald op het gebied van de liefde en de erotiek, met de 52 *Sekretaj Sonetoj* (kaj ties Komplezaj Klarigoj kaj la Epilogo en formo de Balado) (1932), onder het pseudoniem Peter Peneter, ook uitgegeven onder de titel *Libro de Amo*. Een gelijkaardig werk is *La Eksmonaĥino*, poëzie in 22 verzen en het prosaïsche *La dektria nokto* (en la dekdu noktoj de Satano), onder het pseudoniem Emiano Imby (uitgegeven in 1990).

De dood van Kalman Kalocsay in 1976 ontlokte een hele reeks van lofredes en retrospectieve artikels in de Esperanto-pers, op een schaal die men na de dood van Zamenhof zelf niet meer had gezien.

(Vertaling: Lode)

Zoals aangekondigd in vorig nummer van Horizontaal, zal het feestweekend doorgaan op 3, 4 en 5 oktober 2003, ter ere van het 25-jarig bestaan van de Vlaamse Esperantobond. Het volledige programma vind je op de volgende bladzijde.

Deelname aan het programma is volledig gratis; voor de maaltijden kan je je inschrijven door middel van het inschrijvingsformulier dat zich in het midden van deze Horizontaal bevindt.

Adressen activiteiten:

Vrijdag-avond: Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen
Zaterdag: Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen
Zondag: Vismarkt 4, 2500 Lier (in het centrum van de stad)

Lier bevindt zich op slechts een tiental minuten van Antwerpen, zeer makkelijk te bereiken met het openbaar vervoer. NMBS: 4 treinen per uur. Verder zijn er meer dan 10 busdiensten van De Lijn – regio Antwerpen – die Lier bedienen.

Voor meer info:

Vlaamse Esperantobond
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
Tel: 0486/47 83 45
E-post: lodchjo@yahoo.com

Inschrijvingsformulier: zie bijlage binnenkant Horizontaal

Definitief programma Literair feestweekend

fel 25

VRIJDAG 3 OKTOBER – CLUBAVOND IN LA VERDA STELO – ANTWERPEN

18.00	Avondmaal: Gerrit Berveling kookt (9 Euro – kinderen 5 Euro)
20.00	Voordracht door Gerrit Berveling in La Verda Stelo (Antwerpen) "Nederlandse literatuur in het Esperanto"

ZATERDAG 4 OKTOBER – Opendeurdag Esperantohuis – ANTWERPEN
(Met mogelijkheid tot bezoek aan *Het Andere Boek* en de *Vredesweek: "Taal van de vrede"*.)

9:00	Toeristisch bezoek aan Antwerpen voor gasten en geïnteresseerden Opening boekendienst
11.00	Voordracht door Ans Bakker (Nederland): "La kuirejo de UEA." (Wat er achter de coulissen gebeurt.)
12.30	Middagmaal: belegde broodjes met koffie aan 1 Euro.

Esperanto-auteurs lezen uit eigen werk (steeds gevolgd door 30 min. pauze)
(Op de *sprookjeszolder* worden verhaaltjes voorgelezen voor kinderen!)

14.30	**Istvan Ertl**	**(Hongarije)**
15.30	**Chris De Clercq**	**(België)**
16.30	**Gerrit Berveling**	**(Nederland)**

18.00	Avondmaal: Spaghetti-avond (5 Euro – kinderen 3 Euro)
20.00	Kwis, gevolgd door bodega (tot 's morgens vroeg...)

ZONDAG 5 OKTOBER – Feestelijke uitstap te LIER

10.00	Reünie met gewezen bestuursleden van FEL
11.30	Debat o.l.v. Hans Bakker (Nederland)
12.30	Barbecue (9 Euro – kinderen 7 euro)
14.00	Toeristisch bezoek aan Lier / wandelzoektocht.
17.00	Resultaten wandelzoektocht

INTERNET

Gratis cursussoftware

Een uitgebreide, moderne beginnerscursus Esperanto is gratis te downloaden via: www.cursodeesperanto.com.br

De cursus bestaat uit 12 uitgebreide lessen, die je een goede basis van Esperanto verschaffen. Het programma ondersteunt tevens een uitspraakcontrole! Na de cursus zal je in staat zijn te corresponderen en te spreken over algemene zaken. Je kan je zelfs registreren voor cursusbegeleiding per e-post: voor de verbetering van de oefeningen en om vragen te stellen of meer uitleg te vragen.

Esperanto for dummies

Ben je geïnteresseerd in een korte kennismaking, kan je de Esperanto-for-dummies-cursus volgen, via: http://users.swing.be/fleja/dummies1.htm

STUDIEMATERIAAL

Het Esperanto-centrum te Antwerpen bezit een uitgebreid aanbod van cursussen en woordenboeken, alsook een volledig pakket voor zelfstudie: *Esperanto Programita*.

Info: Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen. Tel: 03/234.34.00

E-post: esperanto@fel.esperanto.be

ANTWERPEN

Officiële avondcursus

Niveau: Beginners en gevorderden
Locatie: Stedelijke Leergang voor Talen
Quellinstraat 31, 2000 Antwerpen
Tijdstip: dinsdag en donderdag: 18.30 - 21.00
Prijs: 98,80 EUR
(grote korting voor werklozen, studenten, gepensioneerden)
Datums: 8 september tot eind mei

Conversatie en taalanalyse

Niveau: Conversatie-cursus en taalanalyse
Tijdstip: dinsdag van 9.30-12.00 (2 keer per maand)
Datums: vanaf 31 september tot juni
Info: Iwona Kocieba, 03/440.35.58

BRUGGE

Niveau: kennismaking met Esperanto
Datums: maandagavonden 17 en 24 november, 1 en 8 december,
Tijdstip: telkens van 20.00 tot 22.30 met een korte pauze tussenin.
Locatie: De Volkshogeschool regionale vormingsinstelling voor volwassenen
Baliestraat 58, 8000 Brugge, Tel 050/33.01.12 – fax 050/33.60.33
Docent: Bart Demeyere
Info: secretariaat@volkshogeschool.be
website: http://www.volkshogeschool.be/
Prijs: 62,5 Euro

GENT

Niveau: conversatie-avonden (beginners)
Datums: vanaf september 2003
Locatie: La Progreso, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge Gent
Info: La Progreso, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge Gent
Tel./fax: +32 09 230.16.77
E-post: gent@esperanto.be

KORTRIJK

Niveau: beginners-zelfstudiecursus met begeleidingssessies.
Er wordt gewerkt met de cursus van www.cursodeesperanto.com.br
De (maandelijkse) begeleidingssessies zijn bedoeld voor conversatie-oefeningen, achtergrond over Esperanto, oplossing van problemen.
Start: maandag 22 september.
Prijs: 25 EUR (inclusief CD-rom die o.a. de cursus bevat en info over Esperanto)
Info: La Konkordo p/a, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel. 056/20.07.96
esperanto.kortrijk@pi.be

LEUVEN

Info-avond over Esperanto (gratis)
Maandag 6 oktober 2003, 19.30 tot 21.30
Cultureel Centrum 'Romaanse Poort', Brusselsestraat 63, Leuven

Snelcursus:
Niveau: beginners
Datums: zaterdag 18 en zondag 19 oktober
Tijdstip: 9.00 tot 17.00 uur
Prijs: 50 Euro (of 100 voor het hele gezin) (incl. middagmaal)
Locatie: Cultureel Centrum 'Romaanse Poort', Brusselsestraat 63, Leuven

Avondcursus:
Niveau: beginners
Datums: 10 maandagen van 13 oktober tot 15 december + woensdag 10 en 17 dec.)
Tijdstip: 19.30 tot 22.00
Prijs: 50 Euro (of 100 voor het hele gezin)
Locatie: Cultureel Centrum 'Romaanse Poort', Brusselsestraat 63, Leuven

NOORD-LIMBURG (PEER)

Niveau: basis-cursus
Locatie: Cultureel Centrum 't Poorthuis, Zuidervest, Peer,
Tijdstip: donderdag van 20 tot 22 uur (uitgezonderd de eerste donderdag van elke maand, wanneer de gewone clubavond doorgaat).
Datums: 25 oktober - junio 2004
Prijs: 50 EUR voor 20 lessen (inclusief woordenboek en cursus-boek 'Esperanto Programita')
Docent: Jan Doumen en Henri Schutters
Info: Henri Schutters, Panhovenstraat 10, 3990 Peer (Tel. 011/635592)
henri.schutters@skynet.be

TIENEN

Niveau: Officiële basiscursus spreekvaardigheid die wordt gegeven volgens de CSEH-methode. Dit wil zeggen, dat er vanaf de eerste les volledig in het Esperanto wordt onderwezen.
Tijdstip: dinsdagavond van 19u tot 21u. (tijdens het schooljaar)
Locatie: De Nobel, Alexianenweg 2, 3300 Tienen
Prijs: 61,97 Euro voor 48 lesuren (cursusmateriaal, gratis lidmaatschap voor één jaar plus ledentijdschrift inbegrepen)
Opm: Voor de correspondentiecursus, schrijf naar lahirundo@yucom.be

TURNHOUT

Niveau: Cursus voor beginners en gevorderden (werken in groepen).
Datums: Vanaf 16 september tot juni 2004
Tijdstip: dinsdag van 9.00 tot 11.00 u.
Locatie: De Warande, Warandestr 42, 2300 Turnhout.
Prijs: 30.00 Euro.
Opm: Inschrijvingen aan de Dinamobalie in De Warande.

Het Jaarlijks Wereld-congres (Universala Kongreso) ging dit jaar door in Götenburg, Zweden, van 26 juli tot 2 augustus 2003.

1.791 deelnemers uit 63 landen kwamen gedurende één week bijeen rond het thema "Lingvaj rajtoj kaj respondecoj" (Taalrechten en verantwoordelijkheden.) Een kleiner deelnemersaantal dan gewoonlijk omwille van de SARS-epidemie enerzijds en de hogere kostprijs van de Skandinavische landen anderzijds (vaak is er een groot aantal deelnemers uit minder kapitaalkrachtige landen vertegenwoordigd op de wereldcongressen).

Speciaal aan de wereldcongressen is dat alle deelnemers, of ze nu uit Azië, Afrika, Amerika of Europa komen, vrij met elkaar kunnen converseren en aan het programma deelnemen zonder tolken of taalproblemen – met Esperanto.

De Congresresolutie vind je op de webstek van het congres: http://www.uk-2003.net
Rapporten van enkele vergaderingen vind je via: http://users.pandora.be/ikef/rap-uk03.html

Volgend jaar zal het wereldcongres zeker in Penking (China) doorgaan, verzekerde het UEA-bestuur na afkondiging van de SARS-waarschuwingen door de Wereld-Gezondheids-Organisatie. ♦

Europese Commissie
Dat commissievoorzitter Prodi een wat slechte reputatie heeft, is voor een groot deel te wijten aan zijn onvoldoende kennis van het Engels. Als hij deze taal spreekt, gaan de nuances verloren. In zijn moedertaal daarentegen is hij een schitterend spreker. (Debat op BBC World Service, 15.12.2002)

Alleen wie Iers spreekt mag bouwen
Wie zich wil vestigen in het Iers sprekende deel van het graafschap Galway, zal moeten bewijzen dat hij of zij vloeiend Iers spreekt. De maatregel is bedoeld als bescherming van de landsdelen waar Iers nog wordt gesproken. (Het Volk, 9.12.2002)

Angst voor tweetaligheid in Brussel?
Waarom moet je in godsnaam een taalexamen afleggen om in het Franstalig onderwijs als Vlaming Nederlands te onderwijzen? En omgekeerd, als 'native speaker' Frans in het Nederlandstalig onderwijs? (Hugo Bousset, hoogleraar Nederlands, winnaar van de Dirk Martensprijs van de stad Aalst, Brussel deze Week, 19.12.2002)

Euroland
'Over 5 tot 15 jaar valt Euroland uiteen. De mensen spreken er verschillende talen en hebben verschillende culturen.' (Nobelprijswinnaar Milton Friedman, geciteerd in Der Spiegel, 1/2003)

Debat in Europees Jeugdparlement
Schröder: 'Ik had jammer genoeg nooit de kans om Frans te leren. Nu weet ik wat ik verzuimd heb.' Chirac: 'Onze cultuur zal geleidelijk verdwijnen als het Engels steeds meer greep krijgt op de wereld. Dat zou een enorme culturele achteruitgang zijn.' (uit het verslag van een debat, volgens www.spiegel.de, 23.1.2003).

Volapük
Volapük, in zekere zin de voorloper van Esperanto, heeft de reputatie verschrikkelijk moeilijk te zijn. Wie het eens wil bekijken (en Italiaans kent) kan terecht op http://members.xoom.virgilio.it/volapuk/. Daar is een Italiaans leerboek uit 1888 in beeldformaat (.gif) gepubliceerd. (ret-info)

ESPERANTO

Baltische landen
In 1939 waren er vergevorderde plannen om het Esperanto in te voeren voor de communicatie tussen Estland, Letland en Litouwen. Wegens de oorlog is het niet doorgegaan. (Algimantas Piliponis in een voordracht voor de Brusselse Esperantogroep, 27.11.2002)

Geheugentraining
Michael Kox (michael@lerni.info) heeft een programma om het geheugen aan te scherpen. Het kan o.m. handig zijn om woorden in het Esperanto of andere talen te onthouden. Zie http://www.lerni.info/. (ret-info)

Computers
De gedrukte versie van 'Komputika Leksikono' van Sergio Pokrovskij is al een tijdje uitverkocht. Een bijgewerkte, on-line versie is te vinden op http://joostje.komputilo.org/KompLeks/html/DEFAULT.html. (ret-info)

Voor Mac-gebruikers
In een vroeger nummer van dit tijdschrift (september-oktober 2002, p. 14) verscheen een artikel over Ek!, een helpprogramma dat het mogelijk maakt probleemloos Esperanto-tekens te typen met Windows-tekstverwerkers. Ook aan Macintosh-gebruikers (OS X) wordt gedacht: Donald Broadribb, <sudakruco@sudakruco.org>, bezorgt aan geïnteresseerden een gelijkaardig Mac-programma, geschikt voor azerty- en querty-toetsenborden. (ret-info)

Braziliaanse cursus ook in het Nederlands
Reeds een tijdje is er van het internet gratis software af te halen om Esperanto te leren. Het gaat om een Braziliaanse programma, dat naar het Nederlands vertaald werd. Zie http://www.cursodeesperanto.com.br/nl/index.html.

Lernu
Eind 2002 werden de projecten en hulpmiddelen om Esperanto te leren via internet gegroepeerd op www.lernu.net. Na 40 dagen heeft de site al 400 geregistreerde gebruikers. De informatie is beschikbaar in vele talen, maar nog niet in het Nederlands. Terloops: de Brusselse Esperantogroep constateert dat zijn nieuwe leden personen zijn die Esperanto zelfstandig geleerd hebben via een internetcursus. (ret-info)

Voorzitter van UEA in Brussel
Renato Corsetti, voorzitter van de Universala Esperanto-Asocio, was eind januari gedurende enkele dagen in Brussel op uitnodiging van de Europese Commissie. Hij werkte er mee aan de voorbereiding van een seminarie over meertaligheid in Europa, dat begin mei plaatsvindt. (http://gxangalo.com/modules/news/)

De gegevens over de clubprogramma's moeten op de redactie toekomen vóór de 1ste van elke even maand. Laat-tijdige programmawijzigingen kunnen naar de redactie worden gestuurd en worden op de INFO-pagina opgeslagen, zodat men via het internet het juiste programma kan opvragen. De publicatie van redactionele teksten is gratis. Voor advertenties raadplege men het Esperantocentrum te Antwerpen of bekijke men de colofon.

ANTWERPEN – La Verda Stelo
Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Iedereen is welkom.

Vrijdag 5 sept.: Verslagen over Esperanto-zomer-activiteiten, die nog niet besproken werden, o.a. de OSIEK- conferentie in Praag.
Vrijdag 7 sept.: We "gordelen" in groep 30 km met de fiets van 9u45 in Dworp (kasteel Gravenhof) tot 17u. Details elders in dit blad.
Vrijdag 12 sept.: Dirk De Weerdt: Hoe ik 20 jaar meertalig leven ervaren heb. Een essay met discussie en uitwisseling van ervaringen.
Vrijdag 19 sept.: Zangavond met accordeon-begeleiding o.l.v. Fabrice Morandeau uit Frankrijk.
Vrijdag 26 sept.: Eddy en Ella Van den Bosch vertellen over het feest bij de terugkeer in Bretagne van Laurent en Gudule, die samen met hun kinderen, hun kat, hun hond, hun paard en een huifkaar 5 jaar in Europa rondgezworven hebben. Voordracht met dia's.
Vrijdag 3 okt.: Voordracht: "Waar Gerrit Berveling van houdt in de Nederlandse Literatuur" door Gerrit Berveling.
Vrijdag 4 okt.: Opendeur Esperantohuis te Antwerpen. Het programma vindt u elders in dit blad.
Vrijdag 10 okt.: Voordracht: "Inleiding in de Interlinguistiek – deel 2" door Iwona Kocieba.
Vrijdag 17 okt.: Voordracht in het NEDERLANDS door dhr Bahattin: "Vragen die de moderne tijd stelt aan de Islam". Breng belangstellenden mee!
Vrijdag 24 okt.: Wim De Smet: "75 jaar geleden: het 20e Wereldcongres te Antwerpen. Een terugblik".
Vrijdag 31 okt.: Claude Allewaert vertelt en demonstreert: "Hoe kikkererwten verwerken?" Ieder deelnemer krijgt een schotel om te proeven. Deelname aanmelden!
Vrijdag 7 nov.: Chris Declerck: "Intimiteit in de Esperanto-belletrie"
Vrijdag 14 nov.: Voordracht in het NEDERLANDS door Theo Lalleman van de stichting Owaze: "Earthshipconcepten, een revolutie in ecologisch bouwen". Breng belangstellenden mee

Meer details over het programma kan je vinden op de web-pagina's van FEL, op het programmabord in het clublokaal of in het informatiekastje aan de voordeur. Of telefonisch via 03 234 34 00.

BRUGGE – Paco kaj Justeco
Indien niet anders vermeld, hebben onze bijeenkomsten plaats in Hof van Watervliet, Oude Burg 27, 8000 Brugge. Bijeenkomst: 2de donderdag van de maand vanaf 19.30 u. Speciale bijeenkomsten worden afzonderlijk aangekondigd. Inlichtingen: dhr. G. Maertens, tel.: 050 35 49 35.

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo
Wie een beeld van de mogelijkheden van het Esperanto wil krijgen, kan eens een kijkje komen nemen. Hier komen immers Esperantosprekers van tien verschillende moedertalen samen, en er wordt louter Esperanto gesproken om niemand uit te sluiten. (Uitgezonderd tegenover geïnteresseerden uiteraard.)

Om per e-post op de hoogte gehouden te worden van de activiteiten van de Brusselse groep, stuur je een leeg berichtje naar: esperanto-en-bruselo-subscribe@yahoogroups.com.
Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14.

GENT – La Progreso
Clublokaal: "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77. Inlichtingen bij Katja Lödör, tel. 09 230 16 77 of 09 221 10 02.

Woensdag 1 okt.: "Librovespero", wie een interessant boek las en er met de leerlingen van de cursus over wil van gedachten wisselen, is steeds welkom.
Vrijdag 26 sept.: Willem Rasschaert over "plantengeschiedenis".
Vrijdag 24 okt.: Claude Vandenbussche en Jean-Pierre Allewaert bereiden enkele vegetarische gerechten op basis van kikkererwten, mogelijkheid om de bereidingen te proeven.
Vrijdag 28 nov.: Stefaan Cottenier maakt ons het verschil duidelijk tussen "Wetenschap en non-wetenschap".

Voor actuele informatie over ons programma kan je terecht op onze webpagina: http://www.esperanto.be/gent

KALMTHOUT – La Erikejo
Bijeenkomst de 3de donderdag van de maand om 20.00 uur in de Ridderzaal van het Parochiecentrum van Heide (achter de kerk).

Donderdag 18 sept.: Vakantieverhalen en ervaringen op de internationale Esperanto-bijeenkomsten van deze zomer door de aanwezigen. Verslag over resultaten van de bevraging van de vooruitgang en achteruitgang van de Esperanto-zaak in 2002.

Info: Wim De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49.
http://users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm

KAPELLE – Esperanto-Grupo "Meza Zelando"
Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

KORTRIJK – ROESELARE – TIELT
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

Zondag 19 okt. Jaarlijkse herfstontmoeting met onze "Translimaj Gesamideanoj el Lille-Villeneuve D'Ascq" van 13u30 tot 17u30.
Programma:
- Gegidst bezoek aan Tabaksmuseum te Wervik
- Achteraf gezellig samenzijn in Den Groten Moriaen, café bezijden het museum.

Voor inlichtingen: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96 / Piet Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30.
Bezoekers van andere clubs melden bij voorkeur hun komst. Dit laat ons toe hen beter te ontvangen en hen te verwittigen wanneer er een verandering van locatie is.

De **stadsbibliotheek van Kortrijk** beschikt over een uitgebreid **Esperantofonds**. Er is gelegenheid dit fonds te bezoeken na afspraak met Jean-Pierre Allewaert, tel.: 056 20 07 96. Clubavonden vinden plaats op de 4de maandag van de maand om 19.30 uur in CC Oude Dekenij, Sint-Maartenskerkhof, 8500 Kortrijk.

LEUVEN - Esperanto 3000
Voor de **informatieavond** van Esperanto 3000 is het nog wachten tot 6 oktober. Daarna – op 18 en 19 oktober – organiseren we weer een spoedcursus. Op 2 dagen (van 9.00 tot 17.00) krijg je een snelle en grondige kennismaking met Esperanto.

Zoals steeds gaan al onze activiteiten door in het Cultureel Centrum, Brusselsestraat 63, Leuven. Voor de meest recente informatie over ons programma kan je steeds terecht op onze webpagina: www.esperanto.be/esperanto3000.

LONDERZEEL
Cursus voor beginners elke dinsdag 14-16u, en voor gevorderden elke donderdag van 20-22u. in Hof ter Winkelen.
Informatie en contact: Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. of: J.P. Fertinel, Haan 47, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 300 652.

NOLIMES : (http://users.skynet.be/sky53810/)
Nord-Limburga Esperanto-Societo
(met zetel in PEER)

NOLIMES vergadert elke eerste donderdag van de maand van 20 tot 22u in Cultureel Centrum "'t Poorthuis", Zuidervest te Peer.

De elementaire cursus wordt gegeven op de overige onderdagen van de maand, zelfde plaats en tijd, door Henri Schutters.
Iedere woensdag voormiddag van 10 tot 12 u leidt ook Julia Kelchtermans een elementaire cursus Esperanto in het kader van de stedelijke taalateliers. (Wegens plaatsgebrek kan de cursus voor gevorderden dit jaar helaas niet doorgaan.)

OOSTENDE – La Konko
Inlichtingen bij Marc Cuffez, tel. 0486 36 23 65 of bij Else Huisseune, tel.: 059 43 30 58. E-post: la.konko@tijd.be

Conversatieavond: 1e en 3e maandag van 19 - 21u.
Cursus van de eerstejaars: donderdag 14 - 16u.
La Konketoj
Elke maan- dins- en donderdag van 13u tot 13u30 en woensdag van 18 tot 19u in het Esperantolokaal. Info: Els Huisseune tel 059 43 30 58.

TIENEN – La Hirundo
Alle vaste activiteiten van de club vinden plaats in de

Donystraat 8 te 3300 Tienen. Laatste maandag van de maand is er clubavond (Vespero); Voor info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen. Tel.: 016 81 52 46 – Fax: 016 81 10 96.

Esperantocursus: elke dinsdag van het schooljaar 18-21u, De NOBEL (PISO), Alexianenweg 2, Tienen.
Alle andere activiteiten: F.O.S. 214, Donystraat 8, Tienen. Zie ook: http://home.tiscali.be/lahirundo/

TURNHOUT
Cursus voor gevorderden op dinsdag 9-11u. Dinamo/Warande, Congoplein 1, Turnhout.

ROTTERDAM – Merkurio
Samenkomst de 1ste en 3de woensdag – uitgezonderd in juli en augustus – om 19.45 u. in het Centra Oficejo, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam.

Karaj geamikoj,

Ni volas inviti vin kiel pasintjare por kune bicikle partopreni en "De Gordel" dimanĉe la 7-an de septembro 2003 en Sint-Genesius-Rode.

Ni ŝatus kunigi grupon de geamikoj kaj profitante de bona organizado de "De Gordel" realigi komunan bicikladon.

Estos tuttaga ekskurso de 30km preter arbaro "Hallerbos" kun komuna pikniko. Ni biciklos senhaste kaj regule paŭzos por ke infanoj povu bone sekvi. Do ne hezitu kaj jam nun metu la daton en vian agendon.

Ni volas proponi uzi novajn T-ĉemizojn (por aĉeti aŭ prunti) por grupe montri aktivan sporteman Esperanto-movadon.

Ni renkontiĝos en Dworp en la parko de kastelo "Gravenhof", Alsembergse Steenweg 676 ĉe la angulo de Lotse Steenweg je la 9h45 (3 km for de la startpunkto).

Ankaŭ eblas veturi per trajno + biciklo kaj en tiu kazo ni volas rendevui kun vi ĉe la preĝejo de Sint-Genesius-Rode je la 10h15 (apud ĉefa enirejo).

Indas mencii ke NMBS ĉijare NE organizos specialajn trajnojn kun pli da kapacito por transporti biciklojn (pro ŝparo ?), sed eblas rezervi (limigitan kvanton da !) biciklojn en la stacidomoj.

De tie ni biciklos al la startpunkto de "De Gordel" en Sint-Genesius-Rode (10h30) Starto en Sint-Genesius-Rode plej laste je la 11h00. Reveno al Dworp plej laste je la 17h00.

Por kunbicikli venu je la indikita loko kaj horo. Kunportu vian piknikon, biciklon kaj bonan humoron.
Ĉiu partoprenanto pagas 5 EUR al BLOSO. Kartojn vi povas antaŭmendi ĉe la organizantoj au aĉeti surloke. Aliĝante antaŭe vi ricevos rabaton de 2 EUR.

Se vi ŝatas la ideon, bonvolu reagi je tiu letero telefone, rete aŭ perletere. Korajn salutojn de Eddy kaj Ella Van den Bosch-Strug, Koningin Astridplein 4, 9150 Bazel, Tel.03/744.00.48, Fakso 03/744.18.36, Retpoŝto: strug@belgacom.net aŭ eddyvdbosch@belgacom.net

P.S.: Retpaĝo kun fotoj kaj mapo troveblas: www.geocities.com/gordelen2003/gordel.htm

NEDERLANDO - FAULHABERSEMAJNFINO

La ĉiujara Faulhabersemajnfino okazos la 17an ĝis la 19a de oktobro 2003 en la ejo Mennorode en Elspeet, Nederlando.

La temo estas 'NATURO'. Prelegoj de Werner Faber, Marc van Oostendorp, Ed Borsboom, Bert de Wit, Atilio Orellana Rojas. Muzikas kaj kantas Ingeborg van Dijk kaj Nikola Markarian.

Ionel Onet gvidas kvizon, en kiu vi aktive povas partopreni. Jacques Tuinder prizorgas la Edifon. Kaj .... kompreneble vi povos elspezi vian monon en la librobutiko de UEA.

Por aliĝilo kaj pli da informoj, kontaktu Esperanto Nederland, R.Balk, van IJsendijkstraat 271, 1442 CM Purmerend Retpoŝto: r.balk@wanadoo.nl

ALMELO G.C.A.M. Dercks, Molenstraat 20, NL-7607 AL Almelo, tel.: (0546) 819403.
ANTWERPEN *La Verda Stelo*, p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00.
BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, B-8310, St.-Kruis-Brugge, tel.: 050 35 49 35. E-post: gmae@xs4all.be
BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, B-1640 St.-Genesius- Rode, tel.: 02 358 42 14.
DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77. — (TANEF) G. van der Horst, Hengelolaan 1158, NL-2544 GT Den Haag, tel.: (070) 366 65 47. E-post: g.vdhorst@hccnet.nl.
DEN HELDER Esperanto-klubo Den Helder, Kruiszwin, 1205, NL-1788 LE Den Helder.
DEURNE (TANEF) Jakvo Schram, tel 03-237 86 02, pagadoro@skynet.be.
DEVENTER *Esperanto-kring Oost-Veluwe*, p/a Anneke Schouten-Buys, Dintel 20, NL 7333 MC Apeldoorn, tel. (055) 533 29 23, E-post: abuys@wxs.nl
EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.
ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtestraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.
GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, B-9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.
GRONINGEN Esperantocentrum, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen. tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88 — *Esperanto-Nederland* C. van Manderstraat 1, 1964 RS Heemskerk. Tel.: 00 31 25 124 61 59. E-post: vaganto@casema.net.
HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.
HASSELT A. Claessen, Zonnebloemstraat 13, B-3590 Diepenbeek, tel.: 011 72.60.65. E-post: albert.claesen@pandora.be. – Marcel Aerts, Lazarijstraat 122, B-3500 Hasselt, tel.: 011 72 00 75. E-post: marcel.aerts1@pandora.be.
HEEMSKERK: A.J. Verwoerd, Luxemburglaan 545, NL-1966 MJ Heemskerk, tel.: 0251 23 16 67.
HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.
'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.
HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.
KALMTHOUT *La Erikejo* W. De Smet, Hertendreef 12, B-2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49.
KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 6148 34.
KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30 E-post: piet.glorieux@ping.be — Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.
LEUVEN *Esperanto* 3000 R. Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: r.goris@planetinternet.be
LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain@skynet.be.
MIDDELBURG zie KAPELLE
OOSTENDE *La Konko* Els Huisseune, Stuiverstraat 35, 8400 Oostende. Tel. 059/433058, E-post: la.konko@tijd.com.
PEER H. Schutters, Panhovenstraat 10, B-3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters@skynet.be
ROESELARE zie KORTRIJK
ROTTERDAM J. Quispel, Maarland 4, NL-3075 JV Rotterdam, tel.: (010) 419 82 01. — Merkurio P. Schuil, Viskaarweg 145, NL-3192 DM Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.
TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.
TIELT zie KORTRIJK
TIENEN B. Boon, Merelhof 8, B-3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46. Zie ook: www.lahirundo.yucom.be
TURNHOUT Dan Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+ fax: 014 45 13 29. E-post: dan.vanherpe@pandora.be
VOORBURG *Esperantogroep Voorburg*, M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel. + fax: (070) 38635 29; E-post: erasmusz@worldonline.nl.
WIJLRE *Esperantogrupo Marnolando*, Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.
ZAANDAM *Esperantocentrum* PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo Frankrjklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33. E-post: esperanto@esperanto.be. Internet: www.esperanto.be

Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging/Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 E-post: lodchjo@yahoo.com.

Esperanto-Nederland p/a Ronald Bijtenhoorn, Carel van Manderstraat 1, NL-1964 RS Heemskerk, Nederland. Tel.: 00 31 25 124 61 59 – Fax: 00 31 20 866 64 64. E-post: vaganto@casema.net.

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/ Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. E-post: uea@inter.nl.net.

Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Arie Bouman, Driesdreef 8, B-9030 Gent. Tel.: 09 227 48 41. Zie ook: www.lahirundo.yucom.be

Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B-6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. E-post: mardelforge@busmail.net.

Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorweg-esperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel. + fax: 059 50 18 25.

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Frans Croon, Laarstraat 56, 1910 Kampenhout, 016/65.59.44, frans.croon@kampenhout.be
Ondervoorz.: Flory Witdoeckt, Wittenonnenstraat 9a, 8400 Oostende, 059/70.29.14 flory@witdoeckt.be
Secretaris: Lode Van de Velde, Hof Van Tichelen 20/3, 2000 Antwerpen, 0486/47.83.45 lodchjo@yahoo.com
Penningm.: Flory Witdoeckt, Wittenonnenstraat 9a, 8400 Oostende, 059/70.29.14
Bestuurslid: Agnes Geelen, Oudedoncklaan 20, 2100 Deurne, agnes@esperanto.be
Bestuurslid: Walter vandenkieboom, Wittenonnenstraat 9a, 8400 Oostende, 059/70.29.14
Bestuurslid: Rob Ebenau, Mansionstraat 20, 2990 Wuustwezel, rob.ebenau@pandora.be
Bestuurslid: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, jean-pierre.allewaert@pandora.be

Horizontaal

Tweemaandelijks tijdschrift
over alternatieve communicatie en Esperanto

34ste jaargang 2003/5 (203) september - oktober

Kalender Voornaamste Esperanto-bijeenkomsten

(Voor meer informatie, contacteer de Vlaamse Esperantobond
03/234 34 00 of esperanto@esperanto.be)

4 - 11 oktober
Internationale Esperanto-Week van Cultuur en Tourisme in Santa Susanna (Barcelono).
Info: Santiago Torné Grau, Apartat 423, ES-08200 Sabadell, Hispanio.
Tel: +34-937253421, fax: +34-937314111, luis_serrano@mixmail.com

17 - 19 oktober
40-a Faulhaber Weekend in "Mennorode" (te Eispeet). Info: Esperanto Nederland, Arubastraat 12, NL-9715 RW Groningen, Nederland, info@esperanto-info@.nl

24 - 26 oktober
Nazomerse Jongerenbijeenkomst in Namur. Info: FLEJA, Yves Nevelsteen, Rabotstraat 55, BE-9000 Gent. Tel: +32-9-3307156, www.esperanto.be/jongeren, yves@esperanto.be

31 oktober - 2 november
Seminarie over Esperanto-Literatuur in Den Haag. Info: Internacia Esperanto-Instituto (IEI), Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, Nederland.
Tel: +31-70-3556677, Fax: +31-70-3584422, iei001@tiscali.nl

1 - 2. novembro
15-a Noordfranse Esperanto-Bijeenkomst in Morbecque-le-Parc, Frankrijk. Info: http://perso.wanadoo.fr/esperanto-nord, France VALET, 33 rue du Boulenriez, FR-59235 BERSEE (Frankrijk) Tel. +33 (0) 3 20 84 96 09, asso@lve-esperanto.com

22 - 23 november
Studieweekend in natuurvriendenhuis "August Reitsma" in Hoek van Holland. Esperanto-Cursus op verschillende niveaus's. Infp: Jeannette Bosse, Veldm. Montgomerylaan 361, NL-5612 BH Eindhoven, Nederland, hj.bosse@wxs.nl

27 december - 3 januari
20-a, Internationaal Festival voor families en 25-55-jarigen) te Kiel. Thema: "Rusland".
Info: Hans-Dieter Platz (HDP), Postfach 1148, DE-34303 Niedenstein, Duitsland.
Tel/fax: +49-5624-8007, +49-171-4964558, HDP@internacia-festivalo.de

28 december - 02 januari
2-a Nieuwjaarsbijeenkomst in Tecklenburg naast Münster. Info: Lu Wunsch-Rolshoven, Wiclefstr. 9, DE-10551 Berlin, Duitsland, Tel: +49-30-685 58 31, lu@esperantoland.org

21 - 27 maart
6-a Esperanto-Kongres van Noord-Midden-Zuid-Amerika te Havana, Cuba. Info: Kuba Esperanto-Asocio, postfako 5120 CU-10500 Havan, Cuba. Tel.: +53 (7)404484 kaj 53-9102, fax: 33-8729, kubesp@ip.etecsa.cu

ISSN 0772-540 X
Afgiftekantoor Antwerpen X
Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen